

אין מנוס מפילוג ד"ש. ומה הלאה?

QUO VADIS?

לנסות להפיל את ההנהגה הקיימת. אם קיימת מחשבה כזאת, הריהי אשליה גמורה. יותר מכך: זוהי שטות.

התנועה הדמוקרטית לשינוי, שקמה לפני הבחירות, מתה בשבוע שעבר. אין זה מוות-על-תנאי, מוות-חלקי, מוות-זמני. ד"ש נפחה את נישמתה. שבקה חיים לכל חי, החזירה את נישמתה לברואיה, הלכה לעולם שכולו שקר. ד"ש מתה. נקודה.

על חורבות ד"ש קמה מפלגה מימסדית שיגרתי, דמויית-מפא"י או דמויית-ליברלים. מפלגה כזאת, לא ניתן כלל לכבשה מבפנים. הכרה זאת היתה אחת מאבני היסוד של בניין ד"ש. רק משום כך קמה ד"ש. (מותר להזכיר שזהו אחד החוקים הפוליטיים שגובשו בסדנת העולם הזה, ושד"ש אימצה אותם לעצמה.)

ד"ש החדשה, שניתן לקרוא לה פסבדו-ד"ש, ניארד"ש או אנטיד"ש, היא מפלגה הנשלטת מלמעלה על-ידי קבוצת-עסקנים, שאינה תלויה בחברים או באוהדים. ההנהגה משתתפת בחוקות-השגל הממזכרית, ויש ככוחה לשחד המוני מיני-עסקנים בג'ובים, בכסף, בכבודים, בשליחויות, בטוי בות-הנאה מכל הסוגים.

מפלגה כזאת מוכרחה להתנוון במהירות עצומה. היא תהיה בהכרח זירה לאינטיגריות, למילחמות על השלל, להתגוששות של קבוצות-לחץ. כל אדם טוב ייגעל מן המישחק, ויפרוש בהמשך הדרך. יישארו רק הציניקאים, המושחתים. חסרי-האידיאלים, רודפי הכבוד והכסאות. כל אלה ידברו עד "לכבוש מבפנים", "מא" בק עקרונות", "החזרת ד"ש המקורית". מעתה והלאה, יהיו אלה סיסמות של אליבי למחזיקים בקרנות המיזבת.

אין כל ספק: רובינשטיין יצטרך לפלג את ד"ש. ככל שימהר לעשות זאת, כן ייטב לו. עם כל חודש שיעבור, יקטן מחנה הנאמנים. רבים יתקלקלו ויסתאבו. אחרים יפרשו באופן פרטי, מתוך גועל שלא יהיה ניתן לכבשו.

השאלה היא: מה יעשה רובינשטיין לאחר-מכן? האם יפרוש מן הזירה הפוליטית, או שיפתח ביוזמה חדשה?

זה יהיה המיבחן הבא שלו. ייתכן שיהיה קשה מן המיבחן שהיה.

כדי להתחיל מחדש, יהיה עליו לבחון מחדש את העקרונות שהיו, ואת האסטרטגיה שהיתה. כמה מן העקרונות התבדו. (כך, למשל, נדמה לי שאירועי-17 במאי 1977 מחייבים את רובינשטיין לבדוק אם התיאוריות על שיטת-הבחירות עמדו במיבחן המציאות.) יש מציאות חדשה במדינה. יש היערכות חדשה. יש סוגים-עדיפותיים חדש של בעיות.

אין בעיות חשובות יותר מאשר בעיית השלום והמילחמה. השטחים המוחזקים, הבעייה הפלסטינית. כל מה שנקרא בסלאנג הישראלי "בעיות חוץ וביטחון". יש ממשלה המובילה בכיוון מסוים. כיוון זה מוליך לאסון לאומי. התפקיד העיקרי של תנועת-אופוזיציה הוא להצביע על אלטרנטיבה ברורה לדרך זו, ולהיאבק עליה. לממשלה זו יש גישה סוציאליסטית (או אנטיסוציאליטית) המובילה לאסון פנימי. תנועת-אופוזיציה צריכה לגבש לה אלטרנטיבה מעשית.

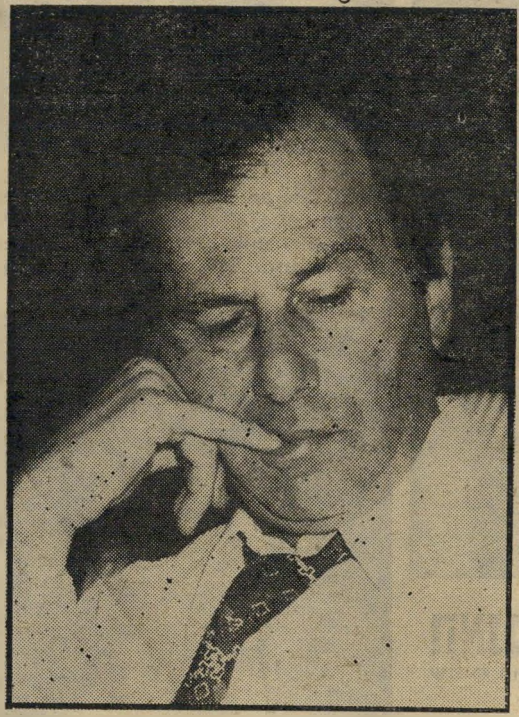
אני מוטרף כי המושגים המקובלים והשיגים רתיים של שמאל"ו, "מין" אינם אומרים דבר והצדד-דבר על בעיות אמיתיות אלה של המצוינות הישראלית החדשה.

אני מציע לאמנון רובינשטיין לבדוק אם החלוקה השיגרתיית בין "שמאל" ו"מין", שגם הוא נפל לה קורבן כאשר יצא לדרכו לפני שלוש שנים, אינה מטעה במציאות הקיימת.

אם יעשה כן, יתכן כי יגיע למסקנה כי עליו להשתתף בליכוד מחדש אופוזיציוני לוחם, שי יפעל להצלת המדינה מן האסון החיצוני והפנימי מן המאיים עליה, תוך שמירה על פגורדיום רעיוני.

דרוש הרבה אומץ-לב כדי להתגבר על מושגים של אתמול. דרוש כוח-התמדה רב כדי לצאת לדרך חדשה. אחרי שהדרך הקודמת נסתיימה בביצה של בגידה מבחילה. אני מאחל לאמנון רובינשטיין שיעמוד גם במיבחן זה.

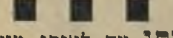
א"ל"ף: "לקבל את דין התנועה", על-פי הנוסח הציני המקובל בביצה הפוליטית הישראלית. ולהצביע בכנסת בעד ההצטרפות לממשלה. כך עשה אחד משלושת חברי-הכנסת של קבוצת-שינוי בד"ש, סטף ורטהיימר. היתה זו כניעה מבישה. אך לפחות היתה זאת הכרעה ברורה. **בי"ת:** להצביע נגד. הצבעה כזו היתה מהווה, למעשה, פילוג של ד"ש. מבחינה מוסרית ומעשית, אין חברי-כנסת יכול להביע אי-אמון לממשלה, שמיפלגתו חברה בו. עם הצבעת רובינשטיין נגד הממשלה היו עסקניה, חבריה ואוהדיה של ד"ש צריכים לבחור בין הפלג שבכנסת לממשלה ובין הפלג שנשאר בחוץ. ההצבעה היתה שורפת את הגשר בין שני פלגים אלה. **ג'מ"ז:** להימנע מן ההצבעה. בהכרעה מסוג זה,

אמנון רובינשטיין: לאן פניך מועדות, אדון?

אין הבדל רב בין ההימנעות ובין ההצבעה נגד. ייתכן שהפילוג היה מתבצע בצורה יותר איטית, פחות חדה. אך ההימנעות היתה מהווה צעד מודע ראשון בדרך לפילוג.

רובינשטיין בחר באפשרות רביעית. הוא לא הופיע כלל להצבעה. הוא הצביע כרגילים.

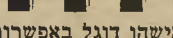

בניגוד לעמדתו עד לאותו מועד, אין מעשה (או מחל) זה יכול לעורר כבוד רב. תחילה נמסר כי רובינשטיין לא יצביע בכנסת בעד צירוף שרי ד"ש. לאחר-מכן נמסר במהירות החדשות כי חברי-הכנסת אמנון רובינשטיין ומרדכי וירשובסקי לא הופיעו כלל בכנסת. אחר-כך נמסר, כנראה על פי בקשתו של רובינשטיין עצמו, שסיבת אי-הופעתו נעוצה במחלה שלקה בה.

אם אכן לקה רובינשטיין בדקת-ריאות, נשי-אדת השאדה: במה חזה חברו, וירשובסקי? מדוע לא הגיע הוא להצבעה?

ואם החליטו השניים מראש שלא להשתתף בישיבה ובהצבעה, לשם מה הודיע רובינשטיין על אמחה? ביטול אין להגויס בחשיבותה של פרשה זו. יש לראות בה ביטוי למבוכה מובנת. מול פני הכרעה קשה ומכאיבה, הכרעה זו נדחתה, אך לא לזמן רב. איאפי שר להתחמק ממנה, גם אינו רצו בכך.

במוקדם או קצת-פחות-במוקדם (אך לא במאוחר) יהיה על אמנון רובינשטיין להחליט בבירור: **להיכנע לפיראטים שהשתלטו על ד"ש, לפי רוש מן החיים הפוליטיים, או לפלג את ד"ש.**

יתכן מאד שמישהו דוגל באפשרות רביעית: להישאר, "לפעול מבפנים", לחקים אופוזיציה בתוך המפלגה,

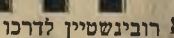
אמנון רובינשטיין עבר את המיבחן העליון שפור ליטיקאי ישראלי יכול לעמוד בו. זו היתה שעתו היפה.

הוא היה יכול בנקל להיות עתה שר בממשלה. לשם כך היה צריך רק להתפשר במיקצת עם עקרונותיו, לדבר על "שעת חירום", על "החובה העליונה למדינה", וכו' וכו'. הוא סירב.

אחרי שייגאל דיין, שמואל תמיר, מאיר עמית ושות' ביצעו חאראקירי מוסרי, נשאר רובינשטיין עומד על רגליו.

בחיים הפוליטיים הישראליים זוהי תופעה כלי-כך נדירה. עד שאי אפשר שלא להתרשם ממנה.

עולמו הפוליטי של אמנון רובינשטיין התמוטט. אולם הוא יצא מן ההתמוטטות בריא ושלם. לפניו התחלה חדשה. מהי?

כאשר יצא רובינשטיין לדרכו הפוליטית, לפני שלוש שנים, עמדו לנגד עיניו מערכת-עקרונות ואסטרטגיה פוליטית.

העקרונות החזיקו מעמד. ליתר דיוק: הוא החזיק מעמד. הוא נשאר נאמן להם. שאר ראשי ד"ש התייחסו אל העקרונות האלה כאל ערוותם, וכאל קרדום לחפור בו. העקרונות היו בעיניהם שלבים בסולם, שבו טיפסו אל מרומי הכיסאות המיניסטריאליים. כרגע שהגיעו אל הכיסאות, הפינו את הסולם.

לא כן רובינשטיין. בניגוד לשאר ראשי ד"ש, שהפליגו על מבול הדיבורים על "עקרונות" אל חוף-המיבסחים הפרטי שלהם, יכול רובינשטיין להמשיך לדבר על עקרונותיו, מבלי להתבייש.

האיסטרטגיה שלו, לעומת זאת, נכשרה לחלוטין.

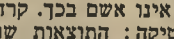
היעד המרכזי של האיסטרטגיה הרובינשטיינית היה להקים מפלגה ימנית מתונה, שפוייה ויונית. הימין הקנאי, בהנהגת מנחם בגין, השתלט ב-1965 על הימין המתון. במחנה גח"ל נפגשו שני כוחות שונים מאד: חרות הלאומית-מיסטית-דתית והליברלים המפורסמים-אינטרסנטיים. חרות בלעה את הליברלים, ולא נודע כי באו בקריבה.

מטרתו של רובינשטיין היתה לערוך מעין פשיטת-יקומנדו לתוך המחנה הזה, לנתק את הליברלים מהרות, לשחרר אותם מחיבוקו של בגין ולהחזיר למערכת הפוליטית הישראלית כוח ימני מתון.

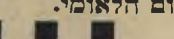
היו שסברו מראש כי זוהי משימה בלתי-אפשרית. מסתבר כי אלה צדקו.

יוזמתו של רובינשטיין הולידה את תנועת-שינוי, שצמחה לתוך ד"ש (או נבלעה על-ידה). בשבוע שעבר הצטרפה ד"ש לממשלה שאינה אלא חותמת-גומי בידי שילטון לאומני-דתי קיצוני. תחת לשחרר את הליברלים מחיבוקו של בגין, נכנסה ד"ש עצמה לחיבוק זה.

ד"ש יותר מכל אחר בארץ, העלתה את כגין לשילטון. עכשו הנחיקה לכגין את הכיסים הפרלמנטרי הרחב, ההופך אותו לדיוקן מטור ככל השאלות הקובעות את גורל ה' מדינה.

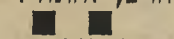
רובינשטיין אינו אשם בכך. קרה לו מה שקורה לעיתים קרובות בפוליטיקה: התוצאות שונות מאד מן הכוונות. הכוונות הטובות יוצאו את הדרך לגיהנום. לזכותו ייאמר כי ירד מן הדרך ברגע האחרון, כאשר ראה לאן היא מובילה. חבריו המדי שייכו כה ער הסוף, והקימו לעצמם ג'יעידן פרטי בגיהנום הדואמי.

יתרה יש להפנות אל רובינשטיין את השאלה שהציג מטרוס השליח לישוע, בספר המפורסם: קו וואיט, דומינה? לאן מועדות פניך, אדון?

פרק פוליטי אחד בחייו הפוליטיים של רובינשטיין תם. הוא נסתיים בעוגמת-נפש, בתיסכול עמוק, אולי בתחושה של ייאוש.

אבל זהו רק פרק. עכשו יכול רובינשטיין לפתוח דף חדש, להתחיל בפרק ב'.

השורות הראשונות בפרק זה לא היו מפוארות ביותר.

אחרי ההכרעה הצינית של מועצת ד"ש, נמסר כי רובינשטיין לא יצביע בכנסת בעד הודעת-הממשלה על הצטרפות שרי ד"ש אליה.

לפני רובינשטיין ונאמניו עמדו שלוש אפשרויות: